

Aktywności i doświadczenia Polaków w 2019 roku

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 20 stycznia 2020 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Aktywności i doświadczenia Polaków w 2019 roku

Czy w minionym roku:	Tak				Nie	Różnica odpowiedzi twierdzących w porównaniu z rokiem 2018
	Ogółem	wiele razy	kilka razy	tylko raz		
	w procentach					
- był(a) Pan(i) z rodziną lub przyjaciółmi w restauracji	74	19	47	8	26	-2
- korzystał(a) Pan(i) z internetu w celach niezwiązanych z pracą zawodową	73	68	4	1	27	0
- przekazał(a) Pan(i) pieniądze na cele dobroczynne	73	4	48	21	27	-1
- urządził(a) Pan(i) przyjęcie dla grona przyjaciół, znajomych	72	11	50	11	28	-5
- przeczytał(a) Pan(i) książkę dla przyjemności	61	22	29	10	39	-6
- przekazał(a) Pan(i) rzeczy, np. ubrania, książki, na cele dobroczynne	59	5	42	12	41	-3
- kupił(a) Pan(i) coś atrakcyjnego, nieplanowanego	56	8	31	17	44	-5
- był(a) Pan(i) w kinie	53	10	31	12	47	-3
- wyjeżdżał(a) Pan(i) na wypoczynek	52	2	24	26	48	-6
- był(a) Pan(i) na koncercie	42	4	21	17	58	-2
- był(a) Pan(i) za granicą	36	3	17	16	64	-1
- był(a) Pan(i) na imprezie sportowej	35	7	19	9	65	-8
- był(a) Pan(i) na wystawie, w galerii, w muzeum	33	3	16	14	67	-1
- grał(a) Pan(i) w gry liczbowe Totalizatora Sportowego	33	7	23	3	67	-4
- przeznaczył(a) Pan(i) własną pracę, usługi na cele dobroczynne	23	3	13	7	77	+2
- był(a) Pan(i) w teatrze	21	1	11	9	79	-3
- zaciągnął(ęła) Pan(i) kredyt lub pożyczkę w banku lub innej instytucji finansowej	14	0	1	13	86	-1
- pożyczył(a) Pan(i) pieniądze od znajomych	10	1	6	3	90	-3
- pracował(a) Pan(i) jako wolontariusz(ka)	7	1	3	3	93	0
- uczestniczył(a) Pan(i) w strajku lub demonstracji	6	1	1	4	94	0
- pracował(a) Pan(i) za granicą	6	1	2	3	94	0

Pominięto odmowy odpowiedzi występujące w niektórych kategoriach

Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (356) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 9–16 stycznia 2020 roku na liczącej 1016 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

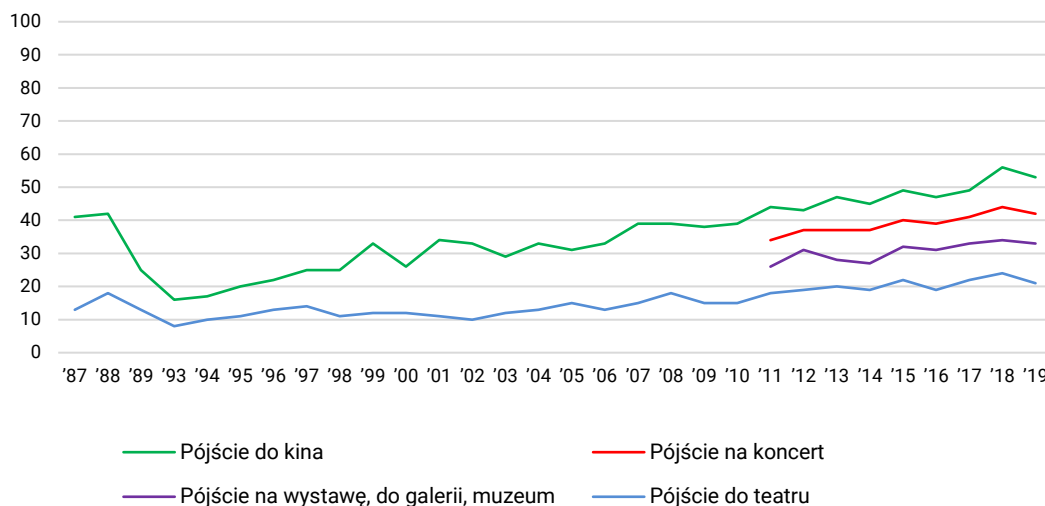
Na początku każdego roku, począwszy od 1988 r., podsumowujemy aktywność społeczną i kulturalną Polaków¹ w minionych 12 miesiącach. Dzięki temu na bieżąco śledzimy, jak zmieniają się ich doświadczenia i styl życia: udział w kulturze, aktywność społeczna, formy spędzania wolnego czasu oraz zwyczaje związane z pieniędzmi.

UDZIAŁ W KULTURZE

W stosunku do ubiegłego roku nieco spadło uczestnictwo Polaków w kulturze. O 3 punkty procentowe mniej osób niż rok wcześniej wybrało się do kina (53%) i teatru (21%), a o 2 punkty mniej – na koncert (42%). Prawie tyle samo co przed rokiem odwiedziło w 2019 roku wystawę, było w galerii, muzeum (33%). Można więc powiedzieć, że widoczny do tej pory trend wzrostowy uległ – co najmniej – wyhamowaniu. Nadal jednak uczestnictwo w kulturze jest znacznie wyższe niż osiem lat temu.

CBOS

RYS. 1. Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku
Odsetki wskazań dotyczących roku

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (356) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 9–16 stycznia 2020 roku na liczącej 1016 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Częściej niż pozostali do kina chodzą młodzi ankietowani (90% osób w wieku 18–24 lat), kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (89%), a także respondenci o największych dochodach *per capita* (77%). W ubiegłym roku częściej byli w kinie badani identyfikujący się z lewicą niż z prawicą (65% wobec 44%), a dodatkowo odsetek ten rośnie wraz z wykształceniem i wielkością miejsca zamieszkania ankietowanych. Emeryci, renciści i osoby oceniające warunki własnego gospodarstwa domowego jako złe rzadziej deklarują, że przynajmniej raz w 2019 roku byli w kinie – zob. tabelę aneksową 5.

W koncercie w ubiegłym roku częściej brali udział uczniowie i studenci (66%), przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem (65%), a także respondenci o największych dochodach na osobę w gospodarstwie domowym (61%). Podobnie jak w przypadku kina, na koncertach częściej bywają ankietowani identyfikujący się z lewicą (52%) niż z prawicą (37%). Stosunkowo najrzadziej w koncercie w ubiegłym roku uczestniczyli badani powyżej 65. roku życia (24%), osoby z wykształceniem podstawowym (19%) oraz pracujące w prywatnym gospodarstwie rolnym (22%) – zob. tabelę aneksową 6.

Wystawy w galerii lub muzeum oglądają przede wszystkim kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (65% z nich było w ubiegłym roku przynajmniej na jednej wystawie), mieszkańcy ponadpółmilionowych miast (60%) i badani o najwyższych dochodach na osobę w rodzinie (60%). Odwiedza je także niewiele niższy odsetek uczniów i studentów (56%) – być może w ramach wyjść klasowych – zob. tabelę aneksową 8.

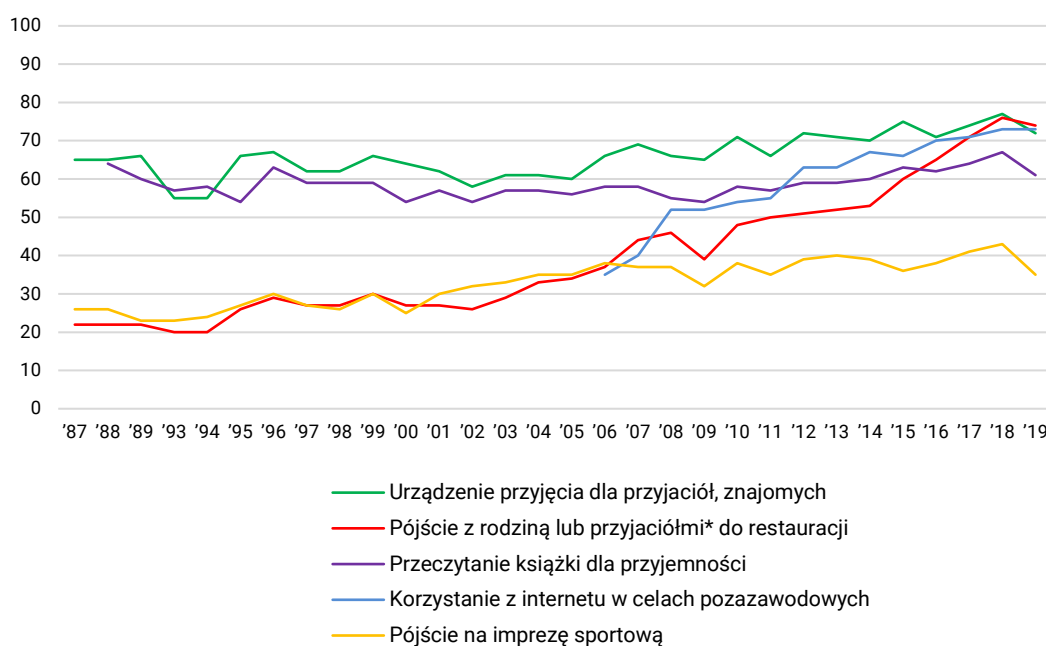
Na częstość chodzenia do teatru istotnie wpływa wielkość miejsca zamieszkania ankietowanych. Przynajmniej raz w minionym roku w teatrze było tylko 13% mieszkańców wsi, 15% osób zamieszkujących miasta do 20 tys. ludności, około jednej trzeciej (35%) respondentów z większych miast (100–500 tys.) i prawie co drugi badany z tych liczących powyżej pół miliona (49%). Zależność ta może wynikać z różnej dostępności oferty teatralnej. Drugą barierą obserwowaną w badaniu jest koszt biletów do teatru. Odsetek respondentów, którzy byli w teatrze, wśród najsłabiej zarabiających wynosi 6%, wśród badanych o dochodach na osobę w gospodarstwie domowym od 1800 do 2500 zł – 25%, a ponad 40%, gdy dochód *per capita* przekracza 2500 zł. Relatywnie wyższy niż w pozostałych grupach udział chodzących do teatru jest także wśród uczniów i studentów (52%) – zob. tabelę aneksową 11.

CZAS WOLNY

W podsumowaniu 2019 roku obserwujemy również spadek aktywności związanych z miłym spędzaniem czasu wolnego. O 5 punktów procentowych mniej osób urządziło w ubiegłym roku przyjęcie dla przyjaciół, znajomych (72%), a o 6 punktów procentowych mniej – przeczytało książkę dla przyjemności (61%). Niemal tyle samo osób co rok wcześniej poszło z rodziną lub przyjaciółmi do restauracji (74%, o 2 punkty procentowe mniej), nie zmienił się zaś odsetek korzystających z internetu w celach niezwiązanych z pracą (73%). Warto zauważyć, że rosnący od 2006 roku trend wyhamował. Największy spadek dotyczy uczestnictwa w imprezie sportowej – w 2019 roku przynajmniej raz w tego typu wydarzeniu wzięło udział 35% osób, czyli 8 punktów procentowych mniej niż w 2018 roku.

CBOS

RYS. 2. Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku
Odsetki wskazań dotyczących roku

* Przed 2016 rokiem pytanie dotyczyło wyłącznie wyjść z rodziną

Przyjęcia dla przyjaciół, znajomych nieco częściej niż pozostali w minionym roku urządzali badani w wieku 25–34 lat (83%) oraz z miast liczących między 100 a 499 tys. ludności (83%). Odsetek osób zapraszających przyjaciół i znajomych jest też tym wyższy, im wyższe wykształcenie badanych. Wśród grup zawodowych istotnie częściej przyjęcia w ubiegłym roku organizowali pracownicy usług (89%), średni personel, technicy (86%) oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem (85%). Rzadziej niż pozostali w 2019 roku do swojego domu na przyjęcie zapraszali

przyjaciół badani oceniający warunki własnego gospodarstwa domowego jako złe (45%) i renciści (47%) – zob. tabelę aneksową 3.

Częstość wychodzenia z rodziną lub przyjaciółmi na posiłek na mieście istotnie różnicuje dochód respondentów. W 2019 roku przynajmniej raz w restauracji było 89% zarabiających powyżej 2500 zł *per capita* w gospodarstwie domowym i 57% badanych o najniższych dochodach. Ankietowani dysponujący dochodami w wysokości 1300–1800 zł na osobę plasują się pośrodku – 67% z nich było w restauracji z rodziną czy przyjaciółmi w minionym roku. Okazuje się, że niemal powszechne jest wychodzenie na posiłek poza domem wśród najmłodszych badanych (97% osób w wieku 18–24 lat), a także kadry kierowniczej, specjalistów z wyższym wykształceniem (96%) oraz średniego personelu, techników (93%) – zob. tabelę aneksową 1.

Czytanie książek dla przyjemności jest znacznie częstsze wśród kobiet niż wśród mężczyzn – odsetki osób, które deklarują, że przeczytały przynajmniej raz książkę dla przyjemności, wynoszą odpowiednio 71% i 50%. Udział deklarujących czytanie książek jest znacząco niższy wśród badanych o wykształceniu zasadniczym zawodowym lub podstawowym/gimnazjalnym (38–39%), a wyższy wśród respondentów z wykształceniem co najmniej średnim (68–85%). Deklaracje czytania książek dla przyjemności są tym częstsze, im wyższe zarobki na osobę w gospodarstwie domowym i większe miejsce zamieszkania respondentów. Najniższe odsetki czytających przynajmniej raz w 2019 roku książkę dla przyjemności są wśród rolników (38%) i robotników (43–45%) – zob. tabelę aneksową 4. Z kolei na imprezie sportowej była w ubiegłym roku znacznie większa część mężczyzn (44%) niż kobiet (28%).

Odsetek Polaków korzystających z internetu w celach pozazawodowych nie uległ zmianie na przestrzeni ostatnich dwóch lat. Występują jednak znaczące dysproporcje pomiędzy grupami społeczno-demograficznymi. Powszechne lub niemal powszechne korzystanie w czasie wolnym z internetu obserwujemy wśród osób w wieku 18–44 lat (co najmniej 96%), kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem oraz przedstawicieli średniego szczebla i techników (po 98%), pracowników administracyjno-biurowych (97%) oraz badanych o najwyższych dochodach na członka gospodarstwa domowego (92%). Z kolei znacząco najniższe odsetki korzystających z internetu w celach pozazawodowych są wśród najstarszych badanych (28% wśród osób w wieku 65 lat i więcej), o najniższym wykształceniu (34%), a także wśród oceniających warunki własnego gospodarstwa domowego jako złe (42%) oraz rencistów (48%) – zob. tabelę aneksową 2.

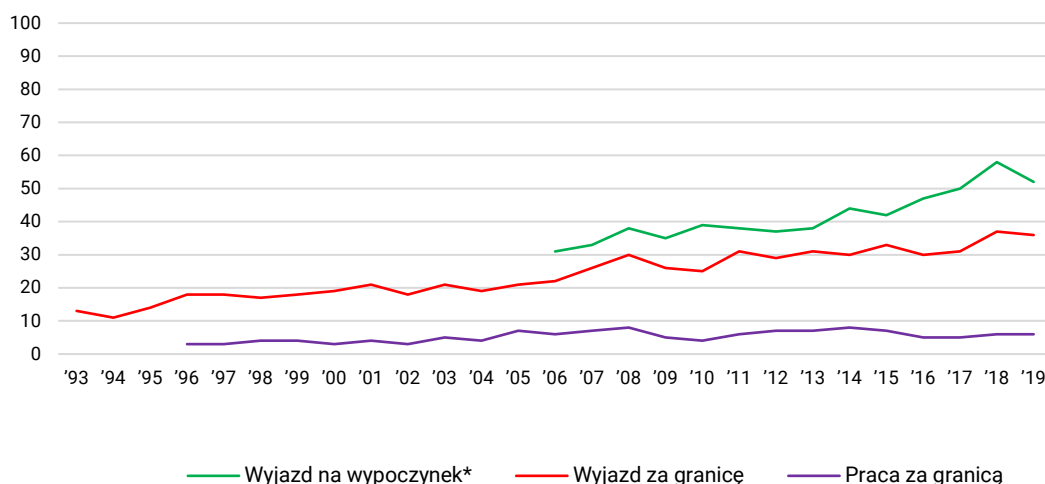

WYJAZDY

W porównaniu z poprzednim rokiem istotnie spadł udział Polaków deklarujących wyjazd wypoczynkowy, ale nie wyjazd za granicę. Niewiele ponad połowa badanych (52%) przynajmniej raz w 2019 roku uczestniczyła w wyjeździe wypoczynkowym – o 6 punktów procentowych mniej niż w 2018 roku. Zagraniczne wyjazdy deklaruje 36% respondentów, a więc po znaczącym wzroście między 2017 a 2018 rokiem trend uległ wyhamowaniu. Znacznie mniejszym przemianom ulega praca za granicą – w 2019 roku 6% osób było przynajmniej raz w celach zarobkowych poza granicami naszego kraju, i jest to wynik na takim samym poziomie jak obserwowany w ubiegłych latach.

CBOS

RYS. 3. Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku
Odsetki wskazań dotyczących roku

* Przed 2016 rokiem pytanie dotyczyło wyjazdu na wypoczynek z rodziną

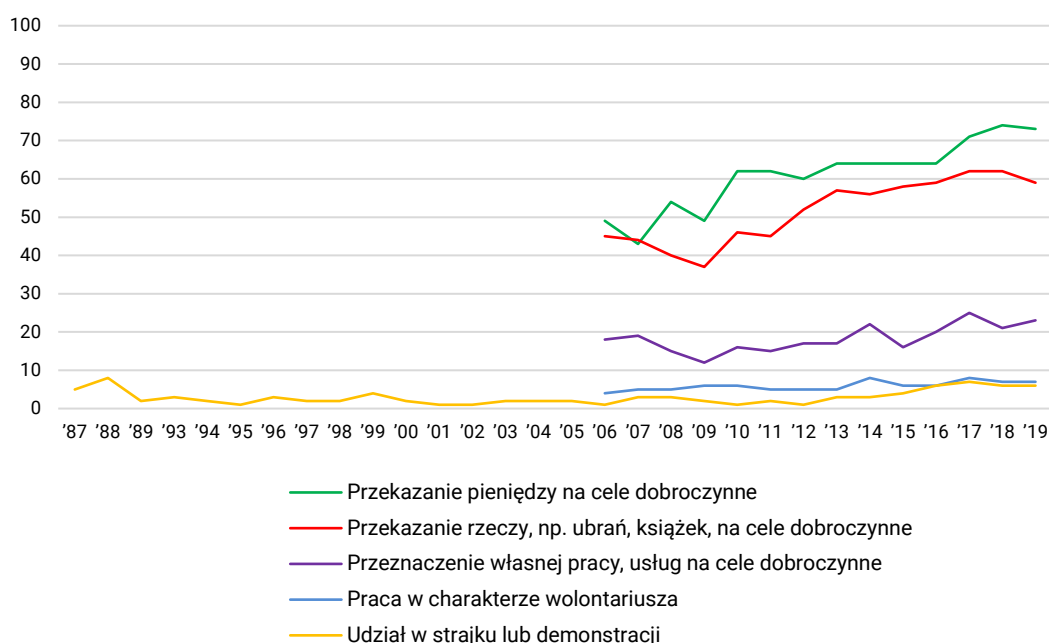
Wyjazdy zagraniczne w 2019 roku częściej były udziałem badanych w wieku 25-34 lat (49%), podczas gdy wśród respondentów powyżej 65. roku życia ten odsetek wyniósł tylko 16%. Udział wyjeżdżających za granicę w zeszłym roku jest najwyższy wśród mieszkańców najmniejszych i największych miast (45% w miastach do 20 tys. mieszkańców i 51% w ponadpółmilionowych). Natomiast zależność wyjazdów od zarobków jest liniowa i zgodna z intuicją – im wyższe są dochody gospodarstwa domowego w przeliczeniu na osobę, tym odsetek wyjeżdżających za granicę wyższy. Stosunkowo najniższy odsetek ankietowanych, którzy byli w 2019 roku za granicą, jest wśród rencistów (15%) oraz rolników (16%) – zob. tabelę aneksową 7.

AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

W porównaniu z 2018 rokiem zaszły drobne zmiany w zakresie aktywności obywatelskiej Polaków. Nieznacznie zmalał odsetek osób, które przekazały rzeczy na cele dobroczynne (59%, o 3 punkty procentowe), a wzrósł badanych, którzy przeznaczyci własną pracę lub usługi na cele dobroczynne (23%, o 2 punkty). Niemal na takim samym poziomie jak w 2018 roku pozostał odsetek respondentów, którzy przekazali pieniądze na cele dobroczynne (73%) oraz pracowali jako wolontariusze (7%). Tyle samo osób (6%) co rok wcześniej deklarowało udział w co najmniej jednym strajku lub demonstracji.

CBOS

RYS. 4. Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku
Odsetki wskazań dotyczących roku

Własną pracę lub usługi na cele dobroczynne najczęściej przeznaczali respondenci w wieku 25–34 lat (30%), kadra kierownicza i specjaliści (43%), robotnicy niewykwalifikowani i rolnicy (po 31%), a także pracujący w instytucjach państwowych, publicznych (37%) oraz badani o najwyższych dochodach na osobę w gospodarstwie domowym (35%) – zob. tabelę aneksową 10. Podobne grupy społeczno-demograficzne wykazywały się wzmożoną dobroczynnością w innych formach.

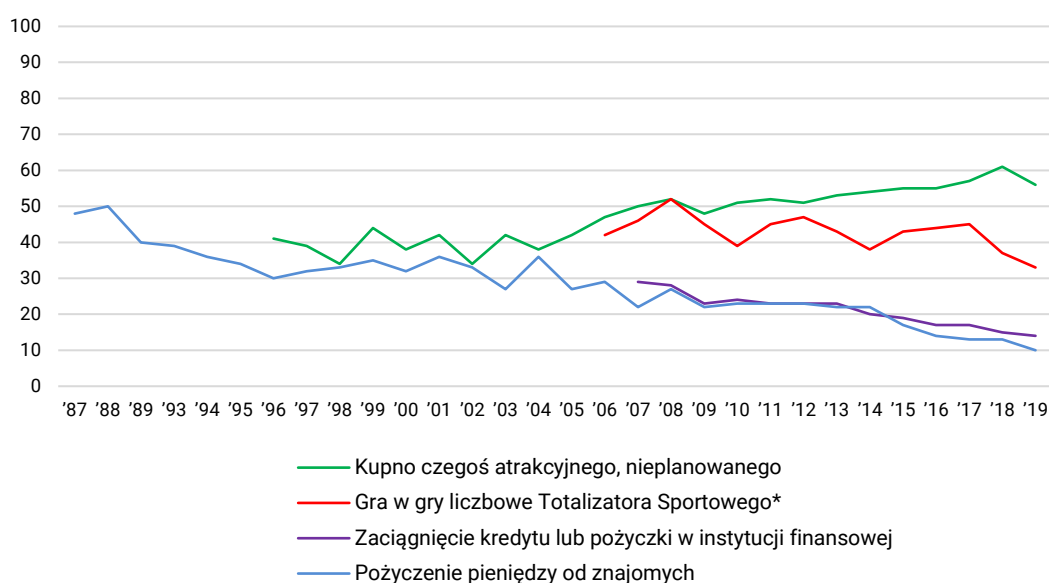
W strajku lub demonstracji uczestniczyli w 2019 roku znacznie częściej niż pozostali mieszkańcy ponadpółmilionowych miast (16%), kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (25%), pracownicy instytucji publicznych (20%), badani, których dochody na osobę w gospodarstwie domowym przekraczają 2500 zł (19%), oraz w ogóle nieuczestniczący w praktykach religijnych (16%) – zob. tabelę aneksową 13.

FINANSE

W przypadku aktywności i doświadczeń Polaków związanych z finansami w 2019 roku odnotowujemy kilka spadków. O 5 punktów procentowych mniej osób kupiło sobie coś atrakcyjnego, nieplanowanego (56%), a o 4 punkty mniej grało w gry liczbowe Totalizatora Sportowego (33%). To kontynuacja widocznego od 2017 roku trendu spadkowego. Praktycznie tyle samo osób co rok wcześniej zaciągnęło kredyt lub pożyczkę (14%, zmiana w granicach błędu statystycznego) i jest to najniższy odsetek, odkąd monitorujemy tę kwestię. Udział respondentów, którzy pożyczyci pieniądze od znajomych, jest nieco niższy niż w 2018 roku (10%) i również jest na najniższym poziomie od ponad 30 lat.

CBOS

RYS. 5. Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku
Odsetki wskazań dotyczących roku

* Do roku 2010 używano potocznej nazwy „totolotek”

Udział w minionym roku w grach liczbowych Totalizatora Sportowego częściej deklarują badani w wieku 45–54 lat (40%), mieszkańcy miast liczących od 100 do 500 tys. ludności (43%), robotnicy wykwalifikowani (53%), bezrobotni (43%) i pracownicy usług (42%), a także osoby, których dochody *per capita* w gospodarstwie domowym przekraczającą 2500 zł (41%) – zob. tabelę aneksową 9.

Z kolei pożyczanie pieniędzy od znajomych w ubiegłym roku częściej deklarują mężczyźni niż kobiety (13% wobec 8%), zdecydowanie ponad przeciętną wybijają się pod tym względem najmłodsi ankietowani – 32% osób w wieku 18–24 lat deklaruje taką aktywność, bezrobotni (28%), zarabiający nie więcej niż 900 zł na osobę w gospodarstwie domowym (23%) oraz oceniający warunki własnego gospodarstwa domowego jako złe (28%) – zob. tabelę aneksową 12.

Wnioskując z deklaracji Polaków dotyczących ich doświadczeń i aktywności podejmowanych w 2019 roku, nieco spadło uczestnictwo Polaków w kulturze, wyjazdy wypoczynkowe, a zwłaszcza udział w imprezach sportowych. Również życie towarzyskie, mierzone wyjściami z rodziną i przyjaciółmi do restauracji oraz urządzaniem przyjęć w domu, nie kwitnie już tak jak w 2018 roku. Polacy rządziej przeznaczali pieniądze na nieplanowane wydatki, grali w gry liczbowe Totalizatora Sportowego oraz oddawali rzeczy, np. ubrania, na cele dobroczynne. Na zbliżonym do 2018 roku poziomie plasują się takie kwestie jak chodzenie na wystawę do galerii czy muzeum, a także przekazywanie pieniędzy lub własnej pracy na cele dobroczynne, aktywność obywatelska mierzona udziałem w strajku, demonstracji i pracą jako wolontariusz. Niemal nie zmienił się także odsetek Polaków, którzy zaciągnęli kredyt lub pożyczkę w banku. Podsumowując, można więc stwierdzić, że trendy wzrostowe obserwowane do 2018 roku uległy wyhamowaniu lub drobnej korekcie.

Opracowała

Marta Bożewicz